

Obsah

Úvod	7	Železářství a uhlířství, jeho začátky (13. až 15. století)	78
Pravěk	8	Rok 1269	84
Bělá a její okolí v době předhistorické	9	Pohled	84
Česká Bělá	11	Založení pohledského kláštera	84
Znak městečka Bělé	12	Cibotín	88
Lichtenburkové – vláda rodu ostrve	14	Rok 1303	89
O Janu z Polné a jeho klášteře	18	Rok 1312	91
Smil z Lichtenburka, rytíř „z Boží milosti“ Rychtáři (lokátoři)	19 26	Rok 1314	91
Počátky dolování za vlády Přemysla Otakara II.	28	Rok 1316	92
Způsob těžby stříbra	29	Rok 1322	93
Vznik brodského horního revíru	30	Husitské války	97
Středisko Bělá	33	Žižkovo Pole	102
Povrchové stopy zpracování stříbrné rudy v poloze Groubu na katastru obce Utín	34	Hartvík Žejdlíc ze Šenfeldu	104
Hutniště pod zaniklým hornickým sídlištěm Herliwinberg (Mons Herliwini)	34	Kostel v Žižkově Poli	106
Rok 1257	37	Důchod přibyslavských farářů ze Šenfelda Šenfeld po r. 1620	108 109
Rok 1278	38	Zádušní mlýn	109
Horní obvod šlapanovský a bělský	40	Spálený mlýn	109
Šlapanov	40	Škola v Šenfeldě	111
Horní městečko Šlapanov	41	Život v 18. století	113
Kostel sv. Petra a Pavla	41	Robota v Šenfeldě	114
Škola Šlapanov	46	Dějiny doby nové – po r. 1848	115
Začátek II. světové války ve Šlapanově	47	Rok 1850	115
Haberská stezka	50	Rok 1856	115
Výstavba dráhy ve Šlapanově	51	Rok 1866	115
Horní městečko Bělá	52	Svědectví školní kroniky o válce Prusko- Rakouské:	115
Macourov	53	Vyživovací povinnost pruského vojska	116
Rok 1265	55	Rok 1898	116
Rok 1269 – Bělé, Šlapanovu a Chotěboři udělena městská práva	57	Rok 1911	117
Rajmund z Lichtenburka – další majitel Bělé	58	Rok 1913	117
Rok 1303	59	Rok 1953	117
Bělá pod vládou ostrve a pod berlou	59	Pohledský klášter po husitských válkách	118
Rok 1306	60	Vliv reformace	121
Rok 1307	61	Ves Počátky	122
Založení hradu Lipnice	62	Rok 1323	124
Rok 1308	63	Rok 1351	124
Rajmund – jeho pád – nástup Jindřicha z Lipé	64	Robota	127
Přibyslav	67	Škola v Počátkách	128
Hrad Ronov	68	Nová silnice	130
Panský kraj ve 14. století	70	Slavní rodáci a osobnosti:	130
Horní městečko Chotěboř	71	Družstvo pro rozvod elektrické energie v Počátkách	131
Vybírání cla	72	Vyoraný poklad	132
Rok 1366 – potvrzení trhů v Bělé	73	Kříže v okolí Počátek	132
Rok 1397	74	Historie počáteckého zvonku	133
Rok 1412	74	Ves Kojetín	134
Období po husitských válkách – reformy v církvi	75	Robota	136
Jan Hus	75	Rok 1603	136
Koupě Brodu a Lipnice Mikulášem Trčkou z Lípy	76	Soupis podle víry	138
		Škola Kojetín	139
		Další vyprávění školní kroniky	142
		Jak to bylo se stavbou nové školy	142
		Rok 1913	143
		I. světová válka	144

II. světová válka – Kojetín 1940	144	Pivovarství v českých zemích za starého	
Nález z doby neolitu	145	Rakousko-Uherska	227
Jitkov	146	Život ve staročeském pivovaru.	228
Rok 1496	147	Sladování	229
Roku 1500	150	Ledování	229
– Bělá a Šlapanov povýšení na město,		Požahování sudů	230
AČ 16/555	150	Průběh várky	231
Rok 1530	151	Rok 1731	233
Nástup novověku	153	Při prodeji Bělé si Ignác Pichmann	
Rok 1560	154	koupil i poddané:	234
Povinný odběr soli	156	Další majitelé Bělé	235
Rok 1607	157	Sčítání lidu v České Bělé.	236
Rok 1608	157	Macourovský dvůr	237
Německý Brod	157	Osada Macourov	237
Po Bílé hoře	158	Macourov za I. světové války	241
Albrecht z Valdštejna.	158	Škola Macourov	243
17. století	160	Církevní památky v Macourově	243
Rok 1637	165	Tak se žilo a hospodařilo	
Doba poddanství	165	za soukromého zemědělství	245
Krátká Ves a Bělá v době poddanství	170	Toleranční patent.	248
Císařský patent z 13. srpna 1775		Dějiny po roce 1848.	248
– robotní soupis.	174	Zrušení roboty	249
Propouštění z človecenství		Výkup z roboty po r. 1850	249
(z osobního poddanství)	179	Státní správa	251
Čechy po Bílé hoře	180	Vývoj státní správy.	251
Tereziánský katastr	180	Stavba silnice do Macourova.	252
Statek Pohled a Termesivy – držitel:		Vývoj státní správy (pokračování).	252
Ženský cisterciácký klášter v Pohledu.	180	Škola v Bělé.	253
Krátká Ves	183	Sobotáles – plat učitelů r. 1791.	254
Obec Krátká Ves	184	Odvádění dřeva pro školní potřebu	255
Kontribučenská sýpka	185	Nová školní budova.	256
Ponocný, obecní domek, konec roboty	185	Školní vysvědčení	259
Nové volby v obci:	186	Učitelé na školách německých:	260
Postavení kapličky v Krátké Vsi.	186	Nadace	261
Rok 1866 – válka prusko-rakouská	187	Rok 1847	262
Povodeň	189	Postavení nové školy	262
Rok 1913 v Krátké Vsi	189	Rok 1848	263
Pohledský klášter po Bílé hoře	190	Rok 1853	264
Zázraky v pohledském klášteře	191	Sobotáles r. 1854	265
Poslední léta a zrušení kláštera	192	Rok 1856	265
Lázně – později hostinec u Sv. Anny	193	Rok 1870 – škola přechází pod	
Pohled v r. 1870	198	novou správu	268
Sklárna svatého Jiří v Pohledu	198	Školní výstava	268
Další podnikání v lázeňství	199	Rok 1880 – velké změny	269
Vláda rodu Dietrichsteinů	199	Rok 1885 – zrušení pokoutní školy	269
Zdejší kraj během třicetileté války		Otevření třetí třídy.	269
(1618–1648)	200	Vybavení školy a její provoz	270
Berní rula.	202	Čtvrtá třída r. 1907	272
Roboty v r. 1808	203	Školní rok 1950–1951	273
Středověký obchod a řemesla	206	Počátky školství v Cibotíně	275
Cechy	211	Nová školní budova.	276
Tkalci	211	Přifaření obcí Cibotína a Macourova	
Domácí průmysl	213	do Bělé	278
Ševci.	214	Kostel svatého Bartoloměje	281
Mlynáři v České Bělé	220	Železné krávy – majetek kostela.	288
Popis mlynářského erbu:	224	Fara v Bělé	290
Pověst o vzniku mlynářského erbu	225	Patroni	291
Pivovar v České Bělé	226	Farní požítky	293

Kaplička Čtrnácti pomocníků	297	Císařské manévry – krev následníka . . .	378
Socha sv. Jana Nepomuckého	298	I. světová válka	382
Kříže	299	Úmrtí císaře	386
Přírodní katastrofy – zima r. 1709	301	I. světová válka v Cibotíně	387
Doba panování Marie Terezie 1740–1780 .	302	Letní čas	388
Válka o posloupnost	303	Rekvizice zvonů	388
Pouti a posvícení za vlády Marie Terezie		Zpověď legionáře	389
a Josefa II.	305	V polích flanderských	390
1870–1890 stavba silnice a železnice . . .	306	Spořitelní a záložní spolek v Bělé	391
Oheň roku 1842.	307	Elektrárenské družstvo	391
Rok 1860 – velká povodeň	307	v České Bělé	391
Rok 1861	307	Lihovarnictví a škrobárenství	
Rok 1863 – velký požár	308	ve zdejším kraji do r. 1918	392
Bělá v letech 1865–1890	308	Zřízení družstevního lihovaru v Cibotíně.	393
Poštovní úřad v Bělé	327	Rok 1918	395
Zřízení pošty	327	Alois Jirásek čestný občan České Bělé . .	395
Rok 1887	329	Domácí odboj	395
Život na vesnici v polovině 19. století . .	329	Období po r. 1918	397
Kroj na Vysočině v polovině 19. století . .	332	Způsob obživy většiny obyvatel v Bělé	
Národní kroj	333	za I. republiky	399
Kroj ženský, kolem roku 1850	333	Deputátnické platy v r. 1920	401
Kroj mužský	335	Autobusové spojení v r. 1921	402
Kroj v Dlouhé Vsi	337	Ústav chudých	402
Josef Mánes v Pohledu	337	Úmrtí Charloty Garrique Masarykové	
Ženy na Českomoravské vysočině	339	v r. 1923	402
Rok 1866	340	Ruční práce dívek a žen	403
Válka prusko-rakouská	341	Tyfová epidemie	404
Tkalcovství a výroba vlasových sítěk . . .	342	Sokol v České Bělé	405
Česká Bělá po r. 1840	344	Dalších deset let činnosti (1926–1936) . .	409
Jubilejní alej r. 1888	346	Léta předválečná a válečná	409
Dobrý sluha, ale zlý pán	350	Po osvobození	410
Založení sboru	352	Nová organizace tělesné výchovy	412
Četnictvo	360	Lední hokej	412
Spolek Čtenářská beseda	360	Autobusové spojení	413
Živnostenský spolek založen 1891	361	Rok 1928	413
Hospodářsko okrašlovací spolek	361	Rok 1935	414
Občanská beseda založena r. 1883	361	Odstoupení prezidenta T. G. Masaryka	
Počátky průmyslové výroby	361	– volba nového prezidenta	414
Lihovar, později barevna, nakonec		Rok 1937 – úmrtí T. G. Masaryka	414
škrobárna v Bělé	366	Rok 1938	414
Výstava	370	Záře na obloze v lednu	414
Rok 1889	370	Mnichovská zrada	415
Rok 1890 – velká povodeň	371	II. světová válka, 1938–1945	416
Rok 1891 – Jubilejní výstava v Praze . . .	371	5. květen 1945 v České Bělé	
Oslavy 300. výročí narození Jana Amose		– počátky osvobození	422
Komenského roku 1892	372	II. světová válka v Cibotíně	428
Smutný konec roku 1898.	372	Živnostenská společenstva Česká Bělá	
1899 – polní manévry	373	rok 1939–1942	428
1899–1900 – krutá zima	373	Stručná historie období let 1945–1989 . .	429
Velký požár v Bělé dne 28. 5. a 29. 5. 1900	374	Rok 1949 – počátek 1. pětiletky	430
Most císaře Františka Josefa	374	Československý svaz mládeže	430
Neuskutečněný projekt dráhy	375	Pionýrská organizace, Jiskry	431
Chotěboř–Přibyslav–Polná	375	Český svaz žen	431
Rok 1870 a 1890	375	Šlechtitelská stanice v České Bělé – VESA	
Záhadný jev	376	Velhartice	432
Česká Bělá v r. 1913	376	Svátek matek	438
Živnosti, obchody řemesla:	376	Kytička konvalinek	438
Cibotín v r. 1913	377	Nález z pozdní doby kamenné	439

Živnosti v Bělé za Rakousko-Uherska a v začátcích První republiky na sčítacích listech	440	Bývalá škrobárna č. 143	472
Benešův hostinec v letech	441	Vnitřní oprava kostela	473
Podpory pohořelým	442	Obchvat Česká Bělá	473
Sbor dobrovolných hasičů	442	Havlíčková Borová	477
Demografický vývoj vesnic Macourova a Cibotína v roce 1866	445	Karel Havlíček Borovský.	478
Cibotín s připojenou osadou Macourov v letech 1900–1902	445	Z díla Karla Havlíčka Borovského:	490
Ceny po I. světové válce	446	Seznam pomníků K. H. B. postavených před rokem 1918	491
Cihelna	446	V Československu po roce 1918–1936	491
Pila	446	Slavný Havlíčkův návrat.	491
Bouře s povodní.	447	Josef Stránský	493
Obecní zaměstnanci	447	Pověsti z našeho kraje	496
Proměny v obci v r. 1912	447	O Šauflerovi.	496
Stavba silnice.	447	O bezhlavém strašidle	496
Památné stromy a drobné církevní stavby	449	Jak ve Šlapanově objevili stříbro	497
Návesní rybníky v Cibotíně		Šlapanovský zvon.	497
podle kat. mapy z roku 1838	452	O poustevníkově studánce	498
Hospodářství v Cibotíně v r. 1730	452	O studánce v Modletíně (Modletínské lázně).	498
Domovský list.	454	Jarmareční píseň o poustevníkovi v Borové.	499
Honební společenstvo.	455	Dva topoly (podle skutečného životního příběhu z roku 1886)	499
Venkov po r. 1945.	456	Smírčí kámen na Peperku	501
JZD Cibotín – jeho založení v r. 1949	457	Pověst o zlém správci „Šokrovi“	503
Rozorání mezí.	458	Pověst o utopené svatbě	504
Záporné stránky kolektivizace v Cibotíně.	459	O borovském vodníkovi	505
Další činnost družstva	461	O strašidlech na hradu Ronově	506
Peněžní reforma	463	Pověst o zkáze hradu Ronovce	507
Jednotné zemědělské družstvo Česká Bělá	465	Postavení kaple u Svaté Anny	508
Sloučení JZD Cibotín s JZD Česká Bělá	465	Objevení zázračné studánky u Sv. Anny	508
LUKA spol. s. r. o. Česká Bělá	466	Zázrak sv. Anny	508
Polesí	467	Pověst o kozí štole	509
Myslivost v České Bělé.	467	Sklizeň řepy.	509
21. srpen 1968 – Kreml rozhodl o vpádu vojsk	469	O správci Ulrichovi.	510
do Československa	469	O panu lesním Kozákovském	511
Staré památné stromy v České Bělé.	469	Závěr	513
Poslední volby v r. 1986 v Cibotíně	470	Conslusion	515
17. 11. 1989 – Sametová revoluce	470	Česká Bělá v minulosti.	517
Život po Sametové revoluci 1989.	470	Objekty v České Bělé.	521
Osudy politických vězňů na okrese		Bělské chalupy, rekreační objekty.	522
Havlíčkův Brod 1948–1989	471	Jak se žilo před sto lety	532
Demografický vývoj v roce 2003	471	Použité prameny	541
Změny v bělském zámku	471	Vysvětlivky	545